

การประกันคุณภาพภายในโรงเรียนในอำเภอลำทะเมนชัย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7
THE QUALITY ASSURANCE IN LAMTAMENCHAI DISTRICT
SCHOOLS UNDER THE NAKHONRATCHASIMA EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 7

เพทหาย คำวิจิตร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานและความต้องการในการดำเนินงานและความต้องการในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ประธานกรรมการสถานศึกษาจำนวน 277 คน คิดเป็นร้อยละ 98.00 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าแบ่งเป็น 5 ระดับ แบบสอบถามในการวิจัยมีความเชื่อมั่นทั้งหมดเท่ากับ 0.86 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการสรุปการวิจัย พบว่า การปฏิบัติของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในอำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 พิจารณารายด้าน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

Abstract

The purposes of this research were to study process needs management in schools quality assurance in Lumtamenchai District schools, Nakhonratchasima Educational Service Area Office 7.

The samples of this research consisted of 277 (98.00%) school principles and teachers. A 5-point rating scale questionnaire composed of items reflecting five aspects with a reliability of 0.86 was administered and then the data were analyzed through percentage, mean, and standard deviation.

The research result revealed that process needs management in schools quality assurance in Lumtamenchai District schools, Nakhonratchasima Educational Service Area Office 7 either in totally or in each aspect was at the highest level.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องมีการเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลกโดยปัจจัยที่สำคัญที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าวได้แก่ คุณภาพของคน

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้คนรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถปรับตัวเองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักการพึ่งตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

ถึงแม้ว่าในระยะที่ผ่านมาได้มีความพยายามในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยมาโดยตลอดแต่จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมัธยมศึกษาของกรมวิชาการปี 2550 พบว่าคะแนนเฉลี่ยของวิชาต่างๆส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าร้อยละ 50 เป็นต้นว่าคะแนนเฉลี่ยในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้น ม.3 มีค่าไม่ถึงร้อยละ 30 แสดงว่านักเรียนทำข้อสอบได้ไม่ถึง 1 ใน 3 ของข้อสอบทั้งหมด

นอกจากผลสัมฤทธิ์ ทางวิชาการแล้วจริยธรรม คุณธรรม และความปลอดภัยของร่างกายและจิตใจของเด็กไทยอยู่ในสภาวะที่เสี่ยงเช่นเดียวกัน ดังตัวอย่างของปี ภูเขาเสพติดที่ถล่มพังระบอบอยู่ในสถานศึกษาขณะนี้

ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์นั้น จากการศึกษาของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) เกี่ยวกับการทำข้อสอบวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ของสมาคมนานาชาติเพื่อการประเมินผลทางการศึกษา พบว่า เด็กไทยทำคะแนนได้ดีสำหรับข้อสอบแบบเลือกตอบที่ใช้ทักษะพื้นฐาน (เช่น การบวก ลบ คูณ หาร) หรือข้อสอบที่ใช้ความจำ แต่ไม่สามารถทำข้อสอบที่เป็นโจทย์ปัญหาที่ต้องคิดวิเคราะห์หรือต้องเขียนคำตอบอธิบายยาวๆ แสดงให้เห็นถึงปัญหาในการคิดวิเคราะห์และการเรียบเรียงความคิดออกมาเป็นคำพูดของเด็กไทย ในขณะที่ความสามารถดังกล่าว เป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบัน

จากที่กล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงคุณภาพของการศึกษาของไทยที่จำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญาความรู้ ความสามารถหรือจริยธรรม คุณธรรม

ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของไทยโดยจะต้องเริ่มจากสถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการพัฒนาคุณภาพของตนเอง โดยการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษานั้นจะต้องมีการประกันคุณภาพภายในผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลานั้นจะเป็นการสร้างควมมี นใจว่าสถานศึกษาจะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานเพื่อให้เด็กไทยเป็นคนดี มีความสามารถมีความสุข จะได้ช่วยกันสร้างสรรค์สังคมให้มีสันติสิ่งแวดล้อมยั่งยืนเศรษฐกิจมั่นคง สามารถร่วมมือและแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ได้อย่างมีศักดิ์ศรีในสังคมโลกต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543: 8)

ปัจจุบันสังคมของโลกและสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงในอัตราที่รวดเร็วและมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับชีวิตและวัยการเรียนรู้ของคนแต่ละคนของครอบครัวและการเรียนรู้สังคมเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิตการระดมสรรพกำลังและการผนึกกำลังจากทุกส่วนของสังคมเพื่อการเรียนรู้สิ่งที่มีคุณภาพเพื่อยกระดับสติปัญญาทักษะคุณภาพชีวิตสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ขยายตัวกว้าง การจัดการที่มีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องการเรียนรู้เพื่อการเสริมสร้างและพัฒนาคนไทย สังคมไทยให้เก่ง ดี มีสุข มีความสามารถในการแข่งขัน ร่วมมือและบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่โลก มีสันติกับเพื่อนร่วมชาติเพื่อนร่วมโลก มีสันติกับธรรมชาติตามนัยนี้คนไทยและสังคมไทยจะก้าวทันโลกในยุคปัจจุบันเป็นที่ยอขานแล้วว่าสภาพเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละประเทศจะดีเพียงใดการแข่งขันในตลาดโลกขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชาชน คุณภาพแรงงานและคุณภาพของผู้นำในวงการต่างๆ และเป็นที่ยอมรับกันว่าคุณภาพของคนขึ้นอยู่กับคุณภาพการศึกษา(สุจิตรา พัฒนภูมิ. 2549: 12)

การศึกษาของไทยนั้นต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ทั้งในส่วนที่เป็นปัจเจกกระบวนการและการผลิต ซึ่งสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานเพื่อเตรียมคนให้มีคุณลักษณะไม่มองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี นั่นคือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและจะต้องทัดเทียมกันทั่วประเทศ แต่จากอดีตถึงปัจจุบันคุณภาพการจัดการศึกษาของไทยมีโรงเรียนบางโรงเรียนเท่านั้นที่ได้รับความนิยมจากผู้ปกครอง เนื่องจากมีความเชื่อด้านคุณภาพของแต่ละโรงเรียน ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงต้องเร่งให้มีคุณภาพทัดเทียมกันเพื่อพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาแก่ผู้ปกครอง (บุญทิพย์ สุริยวงศ์. 2548: 9)

เพื่อให้บุคคลและสังคมได้รับการพัฒนาไปสู่คุณภาพตามเป้าหมายการจัดการศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสภาพสังคมเศรษฐกิจ ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วหลักสูตร กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอนต้องมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาให้มีการตอบสนองสังคมยุคข้อมูลข่าวสารหลักสูตรต้องมีการปรับปรุงให้มีสาระความรู้มากขึ้นในวิชาพื้นฐานและทักษะวิชาชีพ เนื้อหาสาระความรู้สมัยใหม่และมีความเป็นสากล มีกระบวนการบริหารจัดการในระบบคุณภาพ และการเรียนการสอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยการจัดการกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมีวิจารณญาณสามารถนำความคิดสร้างสรรค์ไปปรับเปลี่ยนวิถีการแก้ปัญหาแล้วตัดสินใจ มีความเชื่อมั่น ในตนเองมีการยอมรับผู้อื่นสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างฉลาดและมีความสุข ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญาความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข(วันทนา เมืองจันทร์. 2550: 15)

นโยบายการปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาลที่ผ่านมามีจุดมุ่งเน้นแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่ 4 ด้านและบัญญัติ 10 ประการของกระทรวงศึกษาธิการนั้นเป็นความคาดหวังที่ตรงกับความต้องการของทุกคน สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 10 และเหมาะสมกับยุคสมัยเพราะถึงเวลาแล้วที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงตราบนี้ นักการศึกษา ครู อาจารย์และประชาชน ตลอดจนองค์กรของรัฐและเอกชนต้องขานรับกันอย่างทั่วถึง โดยลงมือปฏิบัติอย่างทันทีที่อย่างจริงจัง เสมอต้นเสมอปลายอย่าเฝ้าแต่รอคำสั่งและงบประมาณ อะไรที่ทำได้ก่อนต้องทำไปก่อน หากทุกคนทุกส่วนได้ร่วมมืออย่างจริงจัง การปฏิรูปการศึกษาในระดับโรงเรียนจนถึงระดับชาติจะสามารถพัฒนาขีดการให้บริการและผลสัมฤทธิ์ได้เร็วกว่าที่คาดหวัง การปฏิรูปการศึกษาเป็นหนทางเดียวที่จะยกระดับมาตรฐานการศึกษาเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศสู่ความเป็นอารยะได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องปฏิรูปโครงสร้าง และระบบบริหารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ชวน บุญแสนแผน. 2548: 8)

จุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา ก็เพื่อสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้โดยผู้ที่จะผ่านการศึกษานั้นแต่ละคนต้องมีความรู้ความสามารถและมีลักษณะพื้นฐานที่สำคัญของคนคือเป็นผู้มีสุขภาพพลานามัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เป็นผู้มีความสามารถในการคิดเป็นผู้นำ รู้และแสวงหาความรู้ เป็นผู้ที่มีความสามารถในทางวิชาการและวิชาชีพ เป็นผู้มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละ ขยัน อดทน ร่วมมือกับผู้อื่น มีความเป็นประชาธิปไตย มีความรักชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ ทั้งนี้อยู่บนพื้นฐานทางวัฒนธรรมไทยและความเหมาะสมของการศึกษาในแต่ละระดับ (ปานต เวียงเหล็ก. 2550: 10) ถ้าจะกล่าวถึงคุณภาพแล้วทุกสังคมทุกองค์กร ทุกชุมชน ทุกกิจกรรม ทุกกระบวนการและทุกระบบซึ่งล้วนต้องการ “คุณภาพ” เพราะคุณภาพคือความพึงพอใจของผู้รับบริการคุณภาพคือความอยู่รอด คุณภาพคือความก้าวหน้า คุณภาพคือความสำเร็จ ฯลฯ สังคมที่มีคุณภาพคือ สังคมที่มีความอยู่ดี กินดี เอื้ออาทรและเกื้อกูลกันมีระบบเศรษฐกิจการเมืองการศึกษาและวัฒนธรรมที่องค์กรที่มีคุณภาพเป็นองค์กรที่มีสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถมีกระบวนการทำงานที่แยกเป็นระบบมีประสิทธิภาพ จุดเริ่มต้นที่ทำให้สังคมองค์กร ชุมชนหรือระบบต่าง ๆ มีคุณภาพได้นั้นมักจะเริ่มได้จากปัจจัยที่สำคัญคือ “คนมีคุณภาพ” แทบทั้งสิ้น คุณภาพในที่นี้หมายถึงคนดีและคนเก่ง ใช้ความดีเป็นกรอบและใช้ความเก่งเป็นพลังขับเคลื่อนให้องค์กรหรือชุมชนนั้นอยู่รอดและพัฒนาต่อไปได้ ดังนั้นยอดปรารถนาของสังคมขององค์กรในปี ปัจจุบันรัฐบาลจึงมุ่งตรงไปสู่การแสวงหาการพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนที่มีคุณภาพ ประเทศไทยจึงให้ความสำคัญกับการศึกษาโดยกำหนดให้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาเป็นเครื่องมีวัดความมุ่งมั่นและมุ่งหวังว่าจะนำไปสู่การจัดการศึกษาของชาติให้มีคุณภาพ สามารถพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญาความรู้ คุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขหรือที่เรียกว่าเป็นคนเก่ง ดีและมีความสุข กล่าวโดยสรุปก็คือ ต้องการให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ เพื่อทำให้คนหรือผู้ที่ได้รับการศึกษามีคุณภาพนั้นเอง(สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. 2549: 11)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ เป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการศึกษาอบรมให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อคุณภาพการศึกษา เพื่อศึกษาและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย การประกันคุณภาพในสถานศึกษาและระบบการประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยให้มีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก สาระบัญญัติดังกล่าวเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาเป็นการสร้างความเชื่อมั่นแก่พ่อแม่ผู้ปกครอง ประชาชนว่าลูกหลานจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรฐานการประเมินในการที่จะให้เกิดคุณภาพการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติซึ่งทำให้เกิดการจัดตั้งองค์การมหาชนขึ้นเพื่อทำหน้าที่โดยเฉพาะ นั่นคือ สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา หรือ สมศ. ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกา

2543 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2543

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาจึงไม่ใช่ภาระงานใหม่ของสถานศึกษา เพียงแต่นำภาระงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวมที่สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการอยู่แล้วและมุ่งเน้นไปที่คุณภาพของผู้เรียนตามหลักสูตรอันเป็นการสอดคล้องกับหลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติซึ่งสามารถจัดลำดับภาระงานได้ดังนี้

1. จัดระบบสารสนเทศของสถานศึกษา
2. กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา
3. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
4. ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา
5. ตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา
6. ประเมินมาตรฐานการศึกษา
7. การรายงานคุณภาพการศึกษา

8. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

สภาพปัจจุบันการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยทั่วไปมีปัญหาคอขวดสำคัญในการดำเนินการพัฒนาระบบและการดำเนินการประกันคุณภาพของ สถานศึกษา ดังนี้

งบประมาณในการส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาและดำเนินการพัฒนาคุณภาพภายในมีจำกัดความเข้าใจและความร่วมมือของ บุคลากรต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายังไม่ตรงกันและยังไม่ให้ความร่วมมือเพียงพอรอบคอบครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาระบบคุณภาพภายในและเตรียม รับการประเมินคุณภาพภายนอกยังไม่ครอบคลุมและกว้างขวางเพียงพอกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน ย่อมได้รับการส่งเสริม อย่างเป็นรูปธรรมเพียงพอ การสร้างเครือข่ายสถานศึกษา เพื่อให้สามารถเตรียมความพร้อมร่วมกับการใช้ทรัพยากรร่วมกัน จึงมิได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง การประสานงานของหน่วยงานต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ ยังไม่เชื่อมโยงเพียงพอเป็นการประสานงานเพียงพิธีเท่านั้นดังจะเห็นได้จาก การกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการประกันคุณภาพ โดยเฉพาะ อย่างยิ่งการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของแต่ละหน่วยงานปัญหาในด้านเอกภาพเอกลักษณ์ ที่จะต้องปรับปรุงให้มีความเชื่อมโยงและ สอดคล้องกันมากขึ้นการดูแลรักษาและการขยายผลระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจึงไม่มีประสิทธิภาพเด่นชัดการนำผลการ ประกันคุณภาพภายในไปใช้และเผยแพร่ผล เปิดเผยต่อสาธารณชน ยังกระทำแบบจำกัดและไม่เป็นรูปธรรม

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นวัฒนธรรมในวงการศึกษาไทยที่ผ่านมาก่อนหรือก่อนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

2542 ประกาศใช้ สถาบันการศึกษาไม่ได้รับความสนใจในเรื่องนี้และไม่มีวัฒนธรรมการประเมินผลการตรวจสอบการประกอบกิจกรรม ตามภารกิจ ประจำแม่แต่รัฐบาลเองก็ไม่มี การประเมินสถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษาอย่างเป็นระบบและจริงจังจึงทำให้ไม่มีกระจกสองคู เองตัวเอง เมื่อกระแสสังคมโลก กระแสคุณภาพมีความรุนแรงขึ้น และมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเกิดขึ้นจึงมีการตื่นตัวกันอย่าง กว้างขวาง จากปัญหาดังกล่าวผู้ศึกษาในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษา กระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนในอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 7 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 21 โรงเรียน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 7

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ประธานกรรมการสถานศึกษา ของโรงเรียนในอำเภอลำทะ เมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 21 โรงเรียน แยกเป็นผู้บริหารการศึกษา 27 คน ครู 236 คน ประธานกรรมการสถานศึกษา 21 คน ทั้งสิ้น 284 คน ได้จัดส่งแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวน 84 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และกรอบที่จะศึกษา กำหนดโครงสร้างใน การสร้างเครื่องมือ แล้วนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาหารือ
2. นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเพื่อความเที่ยงตรงด้านโครงสร้าง (Construct Validity) ความเสี่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content validity) การใช้ภาษา (Wording) พิจารณาความเหมาะสม ความชัดเจน ความ ถูกต้องของการใช้ภาษา ความเหมาะสมด้านเวลา (Timing) ในการตอบแบบสอบถาม หาค่า IOC แล้วนำแบบสอบถามไปปรับปรุงตาม ข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ
2. แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปทดลองใช้(y-out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและประธานกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนในเขตอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาสัมประสิทธิ์ ความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.86

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ถึงผู้อำนวยการสำนัก งานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์การตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งนัดหมายเวลาในการเก็บ โดยผู้ศึกษาไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
3. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปเปิดให้กลุ่มตัวอย่างได้ตอบคำถาม และรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน 277 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้ศึกษาใช้เครื่องมือคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ
2. จำแนกแบบสอบถามตามลักษณะของตัวแปร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้ศึกษาใช้เครื่องมือคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้
การแปลผล การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วนำมาแปลผลต่อไป

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

เพศ ผู้ตอบเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิงมีจำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ส่วนเพศชาย จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00

อายุ พบว่า อายุ 31-40 ปี มากที่สุด จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 รองลงมาอายุ 41-50 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 19.00 ส่วนอายุต่ำกว่า 31 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00

วุฒิทางการศึกษา พบว่า วุฒิปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 83.00 รองลงมาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 และปริญญาโท จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00

ตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบ พบว่า ครูผู้สอนมากที่สุด จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 81.00 รองลงมาตำแหน่งผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และประธานกรรมการสถานศึกษา จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00

ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง พบว่า ระยะเวลามากกว่า 9 ปี มากที่สุด จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 รองลงมา 7-9 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 ส่วน 4-6 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 19.00 และ 1-3 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 17.00

อาชีพปัจจุบัน พบว่า อาชีพรับราชการมากที่สุด จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมาได้แก่ อาชีพเกษตรกร จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 ส่วนพนักงานปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 ส่วนอาชีพค้าขาย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 และอาชีพอื่น จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับปฏิบัติของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในอำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมและรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน อำเภอลำทะเมนชัย เขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 พิจารณาโดยรวมและรายด้าน พิจารณาโดยรวม ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.51, S.D. = 0.61$) อยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณารายด้าน พบว่า ด้านโรงเรียนมีการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนวางแผนสูงสุด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.78, S.D. = 0.56$) ส่วนด้านโรงเรียนจัดให้มีการนิเทศเพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.10, S.D. = 0.72$) อยู่ในระดับมาก พิจารณาโดยรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในอำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผลของการศึกษาความคิดเห็นในการดำเนินงานคุณภาพภายในของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวม และรายด้าน ระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ทักษะการบริหารเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารโรงเรียน สามารถทำให้ผู้บริหารโรงเรียนนำไปใช้ในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งเครคและโรว์ ได้เสนอแนวคิดว่าทักษะที่จำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ควรจะมี 5 ทักษะคือ ทักษะทางความคิดรวบยอด ทักษะทางมนุษย ทักษะทางการศึกษาและการสอน ทักษะทางเทคนิคและทักษะทางความรู้ความคิด (Drake; and Roe. 1986: 29-30) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจุบันเจตนาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ให้มีการกระจายอำนาจทั้ง 4 ด้านสู่สถานศึกษา ก็เพื่อเป้าหมายสูงสุด คือ คุณภาพของผู้เรียน ดังนั้น การบริหารงานวิชาการที่ดี การบริหารงานบุคคลที่ดี การบริหารงบประมาณที่ดี การบริหารทั่วไปที่ดี ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเข้าใจในเป้าหมายนี้ และใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายมาให้เกิดคุณภาพในผู้เรียนได้ (รุ่ง แก้วแดง. 2546: 64)

ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีทักษะทั้ง 5 ประการ คือ 1) ทักษะด้านความคิดรวบยอด เป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถประสานสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกันและสามารถที่จะเห็นองค์การในภาพรวม 2) ทักษะด้านมนุษย เป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถทำงานให้เข้ากับบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ทักษะด้านการศึกษาและการสอนเป็นทักษะที่จะช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ 4) ทักษะด้านเทคนิค เป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานในโรงเรียน และมีเทคนิควิธีการทำกิจกรรมต่าง ๆ 5) ทักษะด้านความรู้ ความคิด เป็นทักษะที่จะช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนใช้ความคิด สติปัญญา และวิสัยทัศน์ในการบริหารงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ (วันทนา เมืองจันทร์. 2546: 220) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มงคล อุปพงษ์ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การควบคุมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขตศรีวิทยาภูมิ จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมและด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และมีการดำเนินงานอีก คือ การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ อยู่ในระดับมาก ยกเว้นคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเห็นว่า มีการดำเนินงานด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ อยู่ในระดับปานกลาง แต่ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า มีการดำเนินการควบคุมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมและเป็น รายด้าน 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก การประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนอำเภอลำทะเมนชัยยัง พบว่า ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว คือ ด้านการเตรียม การประกันคุณภาพภายใน ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และด้านรายงาน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ที่เป็นดังนี้อาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ได้ให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งหน่วยงานต้นสังกัด และสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ก็จะได้จัดให้มีการสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการจัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่เสมอ ๆ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า น่าจะมีส่วนสนับสนุนให้โรงเรียนมีความตื่นตัว และมีความสนใจในเรื่องการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงดาว ทองผ่อง (2545: 79) ในเรื่องสภาพการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาจึงไม่ใช้ภาระงานใหม่ของสถานศึกษา เพียงแต่นำภาระงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวมที่สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการอยู่แล้วและมุ่งเน้นไปที่คุณภาพของผู้เรียนตามหลักสูตรอันเป็นการสอดคล้องกับหลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งสามารถจัดลำดับภาระงาน จัดระบบสารสนเทศของสถานศึกษา กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา ประเมินมาตรฐานการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษา และการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

สภาพปัจจุบันการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยทั่วไปมีปัญหาคืออุปสรรคสำคัญในการดำเนินการพัฒนาระบบและการดำเนินการประกันคุณภาพของสถานศึกษา งบประมาณในการส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาและดำเนินการพัฒนาคุณภาพภายในไม่จำกัดความเข้าใจและความร่วมมือของบุคลากรต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ยังเข้าไม่ตรงกัน และยังไม่ให้ความร่วมมือเพียงพอ การฝึกอบรมครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาระบบคุณภาพภายในและเตรียมรับการประเมินคุณภาพภายนอกยังไม่ครอบคลุม และกว้างขวางเพียงพอ กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนนักเรียน ย่อมได้รับการส่งเสริมอย่างเป็นรูปธรรมเพียงพอ การสร้างเครือข่ายสถานศึกษา เพื่อให้สามารถเตรียมความพร้อมร่วมกัน การใช้ทรัพยากรร่วมกัน จึงมิได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง การประสานงานของหน่วยงานต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ ยังไม่เชื่อมโยงเพียงพอ เป็นการประสานงานเพียงพิธีเท่านั้น ดังจะเห็นได้จาก การกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการประกันคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ

กำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของแต่ละหน่วยงาน ปัญหาในด้านเอกภาพ เอกลักษณะ ที่จะต้องปรับให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกันมากขึ้น การผดุงรักษาและการขยายผลระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจึงไม่มีประสิทธิภาพเด่นชัด การนำผลการประกันคุณภาพภายในไปใช้และเผยแพร่ผลเปิดเผยต่อสาธารณชน ยังกระทำแบบจำกัดและไม่เป็นรูปธรรม

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นวัฒนธรรมในวงการศึกษาไทย ที่ผ่านมาก่อนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประกาศใช้สถาบันการศึกษาไม่ได้รับความสนใจในเรื่องนี้ และไม่มีวัฒนธรรม การประเมินผลการตรวจสอบการประกอบกิจกรรมตามภารกิจ ประจำแม้แต่รัฐบาลเองก็ไม่มีประเมินสถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษาอย่างเป็นระบบ และจริงจัง จึงทำให้ไม่มีกระจกส่องดูตัวเอง เมื่อกระแสสังคมโลก กระแสคุณภาพมีความรุนแรงขึ้น และมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

การวิจัยด้านประกันคุณภาพภายในการศึกษายังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยา มะโยธี (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่าโรงเรียนมีการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมและในแต่ละส่วนอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นสหวิทยาเขตเทศรังสีมีการดำเนินงาน ส่วนการควบคุมคุณภาพการศึกษาในระดับมาก ส่วนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวก ขาดการสื่อและเทคโนโลยีบุคลากรไม่ได้ศึกษาฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ขาดการติดตามงานที่เป็นระบบและไม่ต่อเนื่อง ขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนและผู้บริหารและชุมชน ขาดการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน ขาดการจัดนิทรรศการแสดงผลงานและไม่มีการสรุปและจัดทำรายงาน ผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาวุธ เคนแสนโคตร (2544 บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาค้นคว้า

1. ข้าราชการครูโดยส่วนรวมและจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนเห็นว่า คุณภาพการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมและรายชั้นตอนอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ผู้บริหารและครูอาจารย์ในโรงเรียนขนาดกลาง เห็นว่า คุณภาพการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษานั้นตอนการศึกษาและการเตรียมการ และขั้นตอนการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับดี

2. ผู้บริหารเห็นว่าคุณภาพการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ในขั้นตอนการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ดีกว่าครูอาจารย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บรอดฟุต (Broadfoot. 1994: 4-8) ได้ศึกษาวิจัยการเข้าสู่การประกันคุณภาพและการควบคุมคุณภาพในประเทศต่าง ๆ เพื่อเป็นการเสนอภาพและเปรียบเทียบผลกระทบทางสังคมในการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษา และการควบคุมภาพในประเทศเยอรมัน สวีเดน ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์ อังกฤษ และออสเตรเลีย พบว่า ในประเทศเยอรมันมีการเปลี่ยนแปลงจากจังหวัดหนึ่งไปสู่อื่น ๆ และการประกันคุณภาพและการควบคุมคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญในวิชาชีพครู แต่ทั้งนี้การประกันคุณภาพและการควบคุมคุณภาพ ต้องอาศัยความรู้ทางกฎหมายประกอบ ในประเทศสวีเดน มีการพิจารณาการประกันคุณภาพต้องอาศัยความรู้ทางกฎหมาย ประกอบในประเทศสวีเดน มีการพิจารณาการประกันคุณภาพ โดยการพัฒนาความรู้และการควบคุมในประเทศฝรั่งเศส มีการให้ความเชื่อถือมากต่อการตรวจสอบภายนอกขององค์กร และการควบคุมงานในการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาและควบคุมคุณภาพ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เนวิล (Nevile. 1998: Abstract) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนในโรงเรียน พบว่า การนำกิจกรรมประกันคุณภาพไปใช้ในการวางแผนของโรงเรียนได้รับการสนับสนุน ความร่วมมือ ความสนใจ และได้รับการยกย่องจากผู้ที่มีส่วนร่วมเป็นอย่างดี

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดดังกล่าวแล้ว ทำให้เห็นได้ว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ที่เกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สถานศึกษาจึงต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคอนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ดังนั้น การที่จะให้การศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล จึงต้องมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบมาตรฐานคุณภาพการศึกษา จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการวางแผนดำเนินงานและจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด หากไม่มีมาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะทำให้ไม่มีทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน และยังใช้มาตรฐานคุณภาพการศึกษาในการประเมินผลคุณภาพภายในของสถานศึกษา การมีมาตรฐานคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญที่จะให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายในการสร้างเด็กไทยให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขโดยการศึกษาที่กำหนดไว้เป็นบรรทัดฐาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ควรจัดให้มีการอบรมพัฒนาเพิ่มเติม พูนความรู้ และทักษะในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน
2. ส่งเสริม สนับสนุน ให้โรงเรียนมีการดำเนินการบริหารด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนอย่างถูกต้อง
3. ควรนำข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ไปสนับสนุนหรือการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้ครบกระบวนการและครอบคลุมทุกโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับตัวแปรอื่น เช่น การมีส่วนร่วมขององค์กรท้องถิ่น
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนขนาดเล็กขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ว่าเป็นอย่างใดบ้าง
4. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอย่างไร
5. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในว่าเป็นอย่างไร

บรรณานุกรม

- เกตุ วิเศษชุมพล. (2548). ศึกษาปัญหาการปฏิบัติตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2547 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2. ปรินทิพนิพนธ์ ศษ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2536**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2541). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2541ก). **แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2544ข). **มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก: ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พิมพ์ครั้งที่ 4**. กรุงเทพฯ: จุดทอง.
- _____. (2546). **รายงานวิจัยปฏิบัติการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). **บทสรุปรวมผลงานวิจัยทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเล่ม 3**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2544ค). **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก พิมพ์ครั้งที่ 3**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์
- งามพัคตร์ เจริญไวย. (2548). **การปฏิบัติการตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของพนักงานครูเทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ สารนิพนธ์ ศษ.ม. (การประถมศึกษา)**. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถ่ายเอกสาร
- จุลฑา ประสานศักดิ์. (2549). **การประเมินมาตรฐานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยภูมิ เขต 1 : ฝ่ายวิจัยและประเมินผลการศึกษา**. ชัยภูมิ: หน่วยศึกษานิเทศสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ
- จำรัส นองมาก. (2544). **ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สุพรินธิง.
- ชวน บุญแสนแผน. (2548, 16 สิงหาคม). **การปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียน วิชาการ**. 4(6): 18–22.
- ชาติชาย พิมพ์พิสัย. (2543). **การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา)**. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

- นภวรรณ ศรีภูธร. (2547). การประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนนาร่องสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น ถ่ายเอกสาร.
- นิยม ศรีโนนชัย (2548). การปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงาน การ ประถม ศึกษา กาศสินธุ์. สารนิพนธ์ ศษ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถ่ายเอกสาร.
- นิยม โปธิ์งาม (2548). การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการประเมินคุณภาพภายในโรงเรียนนาร่องจังหวัดขอนแก่น วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ถ่ายเอกสาร.
- บรรจง จันทมาศ (2549). ระบบการบริหารงานบุคคล ISO 9000 ส่วนตำราและสนับสนุนเทคนิคอุตสาหกรรม สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) กรุงเทพฯ: ส.เอเชียเพรส.
- บัญชา เมืองศรีมาตย์. (2549). การปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของพนักงานครูเทศบาลเมืองสุรินทร์. สารนิพนธ์ ศษ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- บุญทิพย์ สุริยวงศ์. (2548, 20 มกราคม). ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารงานวิชาการกับมาตรฐาน ระบบคุณภาพ ISO 9002 ของโรงเรียนสามัญศึกษารวมสามัญศึกษา วิชาการ. 4(6): 64-69.
- ประยูร อาษานาม. (2548). การบริหารทีมงาน. กาศสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- ปานต เวียงเหล็ก (2550). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ปราโมทย์ เทพไทย. (2546). เจตคติของครูต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). อุบลราชธานี: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอุบลราชธานี ถ่ายเอกสาร.
- พิชิต สุขเจริญพงษ์. (2549). การจัดระบบคุณภาพมาตรฐาน ISO 9000/QS- 9000. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ไพโรจน์ พิทักษ์ทวยหาญ. (2546, 19 กันยายน). ยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จของการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา. วิชาการ. 6(10): 22-26.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2546). ระบบประกันคุณภาพการศึกษาตาม เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์
- _____. (2547). เอกสารการประชุมโครงการ สมศ. สัญจรเพื่อการประเมินคุณภาพ. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ. อัดสำเนา.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). ประกันคุณภาพการศึกษาทุกคนทำได้ไม่ยาก กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- รุ่ง สุพรม. (2547). ปัญหาการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา พิษณุโลก เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การประถมศึกษา). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก ถ่ายเอกสาร.
- วันทนา เมืองจันทร์ (2550, 20 ตุลาคม). ปฏิรูปการศึกษา: คุณธรรมของผู้บริหารกับบทบาทในการประกันคุณภาพการศึกษา. วิทยาจารย์. 100(4): 21-25.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2548). การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- กระทรวงศึกษาธิการ (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติ การศึกษาภาค บังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- _____. (2547). พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- สงบ ลักษณะ. (2548). แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กรมสามัญศึกษา (2541). การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สุจิตรา พัฒนภูมิ. (2549, 17 สิงหาคม). แนวคิดการประกันคุณภาพครู ข้าราชการครู. 19(4): 7.
- อารีรัตน์ วัฒนสิน (2543, 21 กรกฎาคม). ประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษา

ชั้นพื้นฐานงานเก่าที่จัดระบบใหม่ วิชาการ. 3(12): 8-12.

- Beyene, Tilahun. (1983, January). The Kind of School Supervision Needed in Developing Countries: Case Study of Ethiopia. **Dissertation Abstracts International**. 6(7): 2168-A.
- Binda, Kissonpersad. (1989, December). Elementary school Principals and Process of Curriculum Implementation. **Dissertation Abstracts International**. 50(6): 1492.
- A.Jones, Arthur E. (1981, January). An Analysis of the Administrative Tasks Defined in The POSDCORB Model and Performed in the Organization of the Community Education in Selected Elementary School Districts of Cook County, Illinois. **Dissertation Abstracts International**. 10(41): 4235-A.
- Mattox, Donald D. (1978, June). A Study of In-Service Needs of Illinois Public School Elementary Principals. **Dissertation Abstracts International**. 71(8): 8012-A.
- Padgett, Kenney B. (1981, November). The Performance of Elementary School Principals as Evaluated by Principals and Teachers in Georgia. **Dissertation Abstracts International**. 10(29): 9271-A.
- Rigsby, Kenneth L. (1994, November). Total Quality Management and The Culture of a Model Elementary School : A Case Study. **Dissertation Abstracts International**. 5(55): 1161.